

Arbetsgivarens rättigheter och skyldigheter

Kristel Nybondas, JM

7.5.2024

Landsbygdens Arbetsgivareförbund

- **grundat 1945**
- **bevakar arbetsgivarintressen**
(Finland, Norden, EU)
- **förhandlar kollektivavtal**
- **ger medlemsservice**
(information, rådgivning, kurser, utredning av meningsskiljaktigheter)
- **RING OSS, låg tröskel, vi förstår, vi känner till vanliga misstag och typiska problem**

Fyra kollektivavtal mellan LAF och Industrifacket

- Landsbygdsnäringarna (ute)
- Trädgårdsbranschen (inne + plantskolor)
- Grön- och miljöanläggning
- Pälsproduktion
- + Skogsbranschen

Privatskogsbrukets Arbetsgivare (YT)

Lagstiftning

- arbetsavtalslagen
- arbetstidslagen
- semesterlagen

Kollektivavtal

Arbetsavtal

Arbetsgivarens lednings- och direktionsrätt

ANSTÄLLNING

Arbetsgivare

Arbetstagare

LANDSBYGDENS
ARBETSGIVAREFÖRBUND

Vad regleras i kollektivavtalet?

- Hur anställningen börjar och slutar
- Arbetstiden
- Avlöningen
- Semestrar
- Sjukledigheter och andra ledigheter
- Skydd i arbetet

Rättigheter och skyldigheter

Tillämpning av anställningsvillkoren

- Arbetsgivaren/chefen ansvarar för att anställningssvillkoren tillämpas på rätt sätt.
- Arbetsgivaren kan inte hänvisa till okunskap.
- I praktiken gäller det t.ex. arbetstidsarrangemang, lönebetalning och semesterar.
- Nuvarande kollektivavtal gäller fram till 31.1.2025.
- Kollektivavtalen är **allmänt bindande** och gäller alla arbetsgivare inom branschen!

Rekrytering

- **Välj den bästa möjliga arbetstagaren**
intervju, arbetsintyg, referenser
- **Diskrimineringsförbud**
p.g.a. nationalitet, kön, ålder, religion och åsikter;
samma villkor för alla oavsett ursprung
- **Utländsk arbetskraft**
Kom ihåg! Avvikande beskattning, sjukförsäkringsavgifter,
uppehållstillstånd
**Arbetsgivaren är skyldig att kontrollera att arbetstagaren
har rätt att arbeta i Finland!**
- **Undvik förmedlare** – checklista att gå igenom vid
introduktionen, arbetsgivaren betalar för förmedling, inte
arbetstagaren

Trygg rekrytering

- **Förklara åt arbetstagarna vad detta innebär och att de inte gjort fel ifall/då de betalat**
 - **förmedlingsavgiftsförbudet kan missförstås!**
- **Bevisligen**
- **Info åt arbetstagare som inte vågar/vill berätta**
- **Granskningslistan på anslagstavlan**
- **Ring själva till myndigheter och fråga, eget initiativ är det bästa försvaret**
- **Hermes telefonapp till hjälp åt båda parterna!**

Skriftligt arbetsavtal

- parter: arbetsgivaren och arbetstagaren
- datum när anställningen börjar
- provotid (max. 6 månader)
- den plats där arbetet utförs
- arbetsuppgifter
- arbetstid (heltid, deltid; timmar per vecka)
- kravgrupp och lön
- tills vidare eller viss tid?

måste alltid finnas en motivering till visstidsavtal!

(t.ex. säsongsarbete, projektarbete, vikariat)

- andra villkor (t.ex. naturaförmåner)
- det kollektivavtal som tillämpas
- underskrifter

Arbetstiden

Ordinarie arbetstid:

8 timmar per dygn och 40 timmar per vecka

Allmän arbetstid eller genomsnittlig ordinarie arbetstid?

Utgjämningssystemet

- **Genomsnittlig ordinarie arbetstid**
- **Kräver 40 timmars arbetsavtal**
- **Utgår från produktionens behov (arbetsgivaren bestämmer)**
 - **4–10 timmar/dygn**
 - **högst 50 timmar/vecka (70 om man flyttar fridagar!)**
 - **utjämningsperiod: högst 52 veckor**
 - **10 timmars arbetsskift kan fortsätta i högst 2 veckor; i vissa fall 3 veckor (t.ex. sådd och skörd)**
- **Kräver förhandsplanering: arbetstidsplan och arbetsskiftsförteckning!**

Utjämningsystemet EXTRA:

Genom lokalt avtal på arbetsplatsen:

- högst en vecka 11 timmar per dygn**
- högst 55 timmar per vecka
(77 om fridagar flyttas)**

**efter det följer en vecka med
högst 8 timmars arbetsskift**

Övriga arbetstidssystem

- **Arbetstidsbank – tillägg som omvandlas till fritid med lön(inte utjämningsystemets saldobank)**
- **Metidsarbete- 172 timmar per arbetstagare per år extra, utan övertidsförhöjningar**
- **Kräver lokalt avtal som tillsvidare är förbehållet medlemmar**

Planering av arbetstiden

1. Arbetstidsplan (i utjämningsystemet)

- görs för utjämningsperioden (max. 52 veckor)

2. Arbetsskiftsförteckning

- för minst 4 veckor åt gången, om det inte är omöjligt på grund av oregelbundet arbete
- ges senast fyra dagar före arbetsperioden
- förtroendeman (eller annan företrädare) hörs
- kan ändras utifrån avtal p.g.a. produktionsbehov eller andra behov

3. Arbetstidsbokföring

- för varje arbetstagare: arbetstimmar, mertids-, övertids- och söndagsarbete och betalda ersättningar
- i praktiken skriver arbetstagaren upp timmarna och arbetsgivaren granskar, godkänner och förvarar dem

Avlöning

- **Hurdant arbete utför arbetstagaren?**
 - Alla arbeten är olika
 - Arbetets kravnivå och innehåll
- **Hur utför arbetstagaren sina arbetsuppgifter?**
 - Alla arbetstagare är olika
 - Hur bra är arbetstagaren i sitt jobb? (resultatet)

Ett krävande arbete ger mer lön än ett mindre krävande och en bra arbetsprestation ger bättre lön än en sämre prestation.

- **Lönen består av**

- a) **en arbetsspecifik lön som beror på hur krävande arbetet är**

- 5 kravgrupper
 - fastställs på arbetsplatsen
 - utgår från de huvudsakliga arbetsuppgifterna

- b) **ett personligt lönetillägg som beror på arbetstagarens yrkeskompetens**

- arbetsgivaren bestämmer

- c) **eventuella företagsspecifika tillägg och löneglidning**

- **Dessutom kan det finnas prestationslöner, resultat- och vinstpremier**

Lönetabell 1.3.2024

Landsbygdsnäringar och trädgårdsbranschen

Krav-grupp	€/timme	Kompetenstillägg (minst 4 %) €/timme	Tabellön inkl. kompetenstillägg (4 %)
1	9,61	0,38	9,99
2	10,04	0,40	10,44
3	10,53	0,42	10,95
4	11,04	0,44	11,48
5	11,56	0,46	12,02

Minimilön vid anställningens början

Månadslön = 172 x timlönen (40 timmar/vecka)

Kompetenstillägg

- Arbetsgivaren är skyldig att fastställa ett kompetenstillägg
- Företagsspecifika grunder
(t.ex. arbetsmängd, kvalitet, kundservice, resurshållning)
- **Landsbygd + trädgård**: 4–30 % av kravgruppens lön;
senast när anställningen varat 10 mån.
- **Miljö- och grönanläggning**: 5–30 % av kravgruppens lön;
senast efter 4 mån.; om första säsongens avtal är högst 5 mån.,
ges tillägget från början av följande säsong

System för kompetenstillägg

Arbetsgivaren kan skapa ett system för kompetenstillägget.

Av systemet ska framgå

- 1) grunderna för kompetenstillägget*
- 2) kriterierna för höjning av kompetenstillägget*
- 3) graderingen för hur yrkeskompetensen utvecklas*
- 4) kompetenstilläggets storlek*

Övertid (ingen utjämning)

**Övertid per dygn: 2 första timmarna: lönen + 50 %
följande timmar: lönen + 100 %**

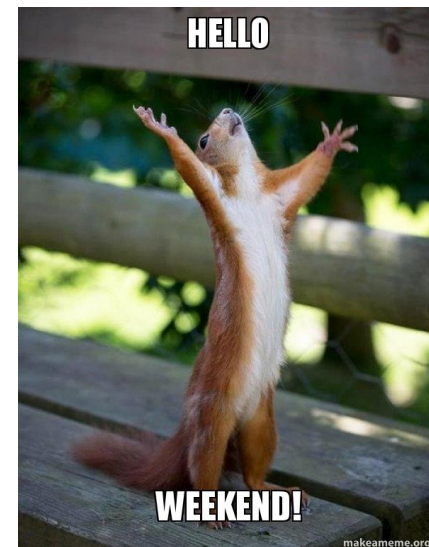
**Övertid per vecka: 8 första timmarna: lönen + 50 %
följande timmar: lönen + 100 %**

- **Förbjudet att inkludera övertidsersättningen i grundlönen.**
- **Ersätts aldrig "timme för timme".**
- **Löneformen spelar ingen roll.**
- **Obs! Arbetsledaravtalet: fast månadsersättning.**

Söndagsersättning

Söndagsarbete: lönen + 100 %
(förutom vid skörd av bär, grönsaker och rotfrukter som utförs mot ackordslön)

Om utförande av söndagsarbete kontinuerligt krävs avtal

Veckoslutsarbete

Arbetstagare som arbetar endast under veckoslut, söckenhelger eller jul- och midsommarafton:

- möjligt att avtala om en lön som är lika stor för alla arbetstimmar
- lönen är då högre än tabellönen

Totalavlöning

- arbetsledare eller motsvarande med ansvar för produktionen eller arbetstagare med självständig ansvarsfull uppgift
- planerar själv sin arbetstid
- **grundlön** + **fast månadsersättning** som täcker eventuellt övertids- och söndagsarbete och andra ersättningar som anknyter till arbetstiden
- arbetsavtal för arbetsledare

Lönebetalning

- **en eller två gånger per månad, anges i arbetsavtalet**
- **betalas in på arbetstagarens konto; kontant endast av tvingande skäl och med kvitto**
- **tiden för beräkning och betalning av lön är 8 arbetsdagar medan anställningen varar**
- **lönespecifikation ska ges; (antalet arbetstimmar, lönebeloppet, grunderna för lönebestämningen och en specificering av tilläggen)**
- **tillägg får inte ingå i grundlönen**
- **eventuella naturaförmåner ska framgå utöver penninglönen**

Arbetarskyddet

- Arbetsgivarens skyldighet och ansvar
- Kontinuerlig övervakning av arbetsmiljön
- Verksamhetsprogram för arbetarskyddet
- Inskolning av arbetstagare
- Bedömning av risker
- Skyddsutrustning

Företagshälsovård

- Arbetsgivarens lagstadgade skyldighet
 - genast när den första arbetstagaren anställs
 - hälsovårdscentral
 - privat läkarstation eller läkare

Avtal om företagshälsovården

- Ersättning från FPA

Lön vid arbetsoförmåga: sjukdom, olycksfall i arbetet eller olycksfall på fritiden

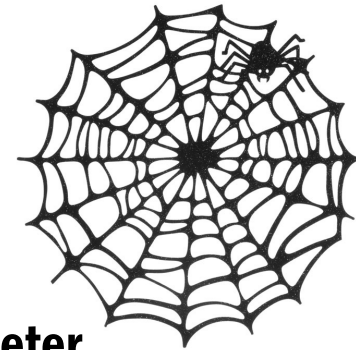
Arbetskraftskostnader per arbetad timme **2024** Trädgårdsbranschen

	Säsongs- arbetare	Fast- anställda
A. Lagstadgade socialförsäkringsavgifter	21,84 %	21,34 %
B. Lön för icke-arbetad tid + avgifter enligt punkt A	25,50 %	41,53 %
Indirekta lönekostnader totalt	47,34 %	62,87 %

Social konditionalitet 2025, krav på CAP-stöden

- **Rådgivning om anställningsvillkor hos LAF, andra får inte tolka kollektivavtalen**
- **Rådgivning om arbetarskydd hos Arbetarskyddscentralen**
- **Allt finns redan i kollektivavtalen och lagarna**
- **Sanktionssystem på Livsmedelsverket, återbäring av stöd vid allvarliga förseelser, RFV övervakar som tidigare**

Arbetsgivarens nätverk

LAF – arbetsvillkor, rådgivning, kurser, utredning av meningsskiljaktigheter

Skatteförvaltningen – förskottsinnehållning, sjukförsäkringsavgifter

Arbets- och näringsbyrån – rekrytering (EURES)

Regionförvaltningsverket – arbetarskyddet; rådgivning, inspektioner

Försäkringsbolag – arbetspension, olycksfall

FPA – dagpenning, ersättningar till arbetsgivaren

Hälsocentralen/privat läkarmottagning – företagshälsovård

Sysselsättningsfonden – arbetslöshetsförsäkringsavgifter

Migri – arbetstillstånd för utländska arbetstagare

Inkomstregistret – lönerna

Välkommen som medlem i LAF!

Du får

- **medlemsbrev** om ändringar i kollektivavtal och lagstiftning
- **tillgång till våra medlemssidor** (bl.a. blankettmallar)
- **rådgivning** per telefon och e-post
- **delta i våra kurser**
- **hjälp vid meningsskiljaktigheter**
- **Företagsbesök, på plats och Teams**

Bli medlem på tyonantajat.fi

